

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ**

Αθήνα 27-9-2024

Αριθμός Γνωμοδότησης 104/2024

Αριθμός ερωτήματος: Υπ' αριθμ. 75/02-09-2024 έγγραφο Γραφείου Πρύτανη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, ποιο Όργανο του Ε.Μ.Π., μεταξύ της Συγκλήτου και του Συμβουλίου Διοίκησης, είναι το καθ' ύλην αρμόδιο, προκειμένου να επιληφθεί επί του ζητήματος καθορισμού του ύψους του ποσοστού επί ετησίων εσόδων, που πραγματοποιεί το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνίας και Υπολογιστών (Ε.ΠΙ.Σ.Ε.Υ.), το οποίο αυτό πρέπει να αποδίδει στο Ίδρυμα.

Ιστορικό

1. Δυνάμει της διάταξης του άρθρου 41 ν. 5128/2024 αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 271 παρ. 2 ν. 4957/2022 και ανακαθορίστηκε το ελάχιστο ύψος του ποσοστού επί των ετησίων εσόδων, που πραγματοποιούν τα οικεία Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.), και το οποίο αυτά πρέπει να αποδίδουν στον οικείο Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) προς το οποίο συνδέονται, από πενήντα τοις εκατό σε σαράντα τοις εκατό. Προκειμένου, όμως, να καθοριστεί επ' ακριβώς το ύψος του αποδοτέου ποσοστού από το υπόχρεο νομικό πρόσωπο, η υπόθεση πρέπει να εισαχθεί προς κρίση ενώπιον του αρμόδιου όργανου του Ε.Μ.Π. Η διοίκηση προβληματίζεται ως προς το ποιο είναι το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο

του Ιδρύματος, το οποίο πρέπει να αποφανθεί επί της υπόθεσης και προς τούτο υπέβαλε στην Υπηρεσία μας το ανωτέρω ερώτημα.

Εφαρμοζόμενες διατάξεις

2. Με τις ακόλουθες διατάξεις του άρθρου 1 του Π.Δ. 271/1989 «Ίδρυση Ακαδημαϊκού Ερευνητικού Ινστιτούτου Συστημάτων Επικοινωνίας και Υπολογιστών» (Α' 129), όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί, συμπληρωθεί και ισχύουν δυνάμει τόσο της διάταξης του άρθρου 1, όσο και εκείνης του άρθρου 2 παρ. 1 Π.Δ. 13/1998 ορίζονται τα ακόλουθα :

Παρ. 1 : *«Ίδρύεται Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο με την επωνυμία «(Ερευνητικό Πανεπιστημιακό) Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνίας και Υπολογιστών» (Ε.Π.Ι.Σ.Ε.Υ.). Το Ινστιτούτο ανήκει Οργανικά στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο και συνδέεται με το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Ιδρύματος αυτού».*

Παρ. 2 : «Το Ινστιτούτο είναι ν.π.ι.δ. και έχει διοικητική και οικονομική αυτονομία».

3. Με τις ακόλουθες διατάξεις του νόμου 4957/2022 «Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα : Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) ορίζονται τα ακόλουθα :

Άρθρο 267 παρ. 1 :

«Τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) που τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και έχουν ως αποστολή την ανάπτυξη των τομέων έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας σε ένα (1) ή περισσότερα επιστημονικά παιδεία, την αλληλεπίδραση μεταξύ της εκπαίδευσης και της έρευνας, την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων διεπιστημονικού χαρακτήρα σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας και την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, την συμβολή στην ανάπτυξη της χώρας και την κατάρτιση και αξιοποίηση του ερευνητικού δυναμικού. Τα Ε.Π.Ι. αποτελούν ερευνητικό φορέα σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 2 του ν. 4310/2014 (Α' 258), διαθέτουν διακριτή νομική προσωπικότητα από αυτή του Α.Ε.Ι., έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα,

λειτουργούν προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος και διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου, των άρθρων 229 έως 259, του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας τους και συμπληρωματικά από τον ν. 4310/2014 και την κείμενη νομοθεσία για τους ερευνητικούς φορείς της ημεδαπής».

Άρθρο 271 παρ. 2, όπως έχει τροποποιηθεί και διαμορφωθεί με την διάταξη του άρθρου 41 ν. 5128/2024.

«Κάθε Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Ε.Π.Ι.) υποχρεούται να καταβάλλει ετησίως προς τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Α.Ε.Ι., στο πλαίσιο του οποίου λειτουργεί, ποσοστό που αντιστοιχεί κατ' ελάχιστο στο σαράντα τοις εκατό (40%) των κρατήσεων που πραγματοποιεί το Ε.Π.Ι. επί του συνόλου των προϋπολογισμών των έργων/προγραμμάτων που διαχειρίζεται το Ε.Π.Ι. και των λοιπών εσόδων από τη χρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων, την παροχή υπηρεσιών, την εκπόνηση μελετών και την αξιοποίηση της διανοητικής ιδιοκτησίας του Ε.Π.Ι. Εξαιρούνται της υποχρέωσης απόδοσης οι χρηματοδοτήσεις συγχρηματοδοτούμενων έργων/προγραμμάτων, οι πόροι του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), οι χρηματοδοτήσεις για την απόδοση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες, καθώς και τα έσοδα από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Ε.Π.Ι. Αν σε ένα (1) Ε.Π.Ι. συμμετέχουν περισσότερα Α.Ε.Ι. ή άλλοι ερευνητικοί οργανισμοί, το ποσοστό του πρώτου εδαφίου, αποδίδεται προς το σύνολο των φορέων που συμμετέχουν στο Ε.Π.Ι., και καθένας από αυτούς λαμβάνει ποσοστό που του αναλογεί με βάση τη συνεισφορά του στο Ε.Π.Ι., το οποίο εγκρίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Π.Ι.».

Άρθρο 14 :

«Το Συμβούλιο Διοίκησης (Σ.Δ.) έχει τις αρμοδιότητες του παρόντος και όσες άλλες προβλέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), εφόσον αυτές δεν έχουν ανατεθεί από τον νόμο σε άλλα όργανα του Α.Ε.Ι. Ειδικότερα, το Συμβούλιο Διοίκησης ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

λβ) ,όπως η περίπτωση αυτή προστέθηκε με τη διάταξη του άρθρου 102 παρ. 3 ν. 5043/2023 : Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που σχετίζεται με οικονομικά,

διοικητικά και διαχειριστικά θέματα του Α.Ε.Ι., εφόσον αυτή δεν έχει ανατεθεί από τον νόμο σε άλλο όργανο του Α.Ε.Ι.».

Άρθρο 16, παρ. 4, περ. κγ', όπως η παράγραφος αυτή έχει συμπληρωθεί με τη διάταξη του άρθρου 102 παρ. 4 ν. 5043/2023 και τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 45 ν. 5094/2024 :

«Η Σύγκλητος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Ε.Ι., εφόσον αυτές δεν έχουν ανατεθεί από τον νόμο σε άλλα όργανα του Α.Ε.Ι. Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που σχετίζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά θέματα του Α.Ε.Ι., εφόσον αυτή δεν έχει ανατεθεί από τον νόμο σε άλλο όργανο του Α.Ε.Ι.».

4. Με τη διάταξη του άρθρου 2 περ. 19 του νόμου 4310/2014 «Έρευνα Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις» (Α' 258) ορίζεται ότι :

«Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, ισχύουν οι κάτωθι ορισμοί, που συμπληρώνονται από όσους αναφέρονται στις σχετικές διατάξεις εθνικού και ενωσιακού δικαίου που κάθε φορά ισχύουν ... 19 : «ερευνητικός φορέας» : Το νομικό πρόσωπο δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που έχει ως κύριο σκοπό την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα, σε συνδυασμό με την πειραματική ανάπτυξη και επίδειξη, καθώς και τη διάδοση και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων της έρευνας, μέσω των επιστημονικών δημοσιεύσεων και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων».

Ερμηνεία-Εφαρμογή διατάξεων :

Από τις αναφερόμενες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, εν όψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπ' όψη μας, συνάγονται τα ακόλουθα :

5. Με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 και 2 Π.Δ. 13/1998 ιδρύθηκε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με διοικητική, οικονομική αυτοδυναμία και υπό την επωνυμία «(Ερευνητικό Πανεπιστημιακό) Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνίας και Υπολογιστών». Το νομικό αυτό πρόσωπο ανήκει οργανικά στο Ε.Μ.Π. και συνδέεται με τη Σχολή-Τμήμα των Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Ιδρύματος (βλ. σχετ. και ΔΕΑ 1977/2015,68, 69/2014).

6. Με τις διατάξεις του άρθρου 267 παρ. 1 ν. 4957/2022 ορίζεται ότι τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.), στα οποία συγκαταλέγεται και το Ε.Π.Ι.Σ.Ε.Υ., αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου συνδεδόμενα με Α.Ε.Ι., εποπτευόμενα δε από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Διαθέτουν διακριτή νομική προσωπικότητα εκείνης του οικείου Α.Ε.Ι., απολαμβάνουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο φορέα, λειτουργούν προς όφελος του δημοσίου και το καθεστώς τους διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 267 μέχρι 276 ν. 4957/2022, αλλά και από το περαιτέρω πλέγμα των διατάξεων, όπως αυτό περιγράφεται στο β' εδάφιο της ανωτέρω παραγράφου, στις οποίες συγκαταλέγονται και οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος. Η αποστολή τους συνίσταται στην ανάπτυξη τόσο των τομέων τεχνολογίας, όσο και άλλων τομέων και δράσεων, κατά τα αναλυτικώς αναφερόμενα στη διάταξη του α' εδαφίου της ίδιας παραγράφου. Τα Ε.Π.Ι. ανήκουν στην έννοια του «ερευνητικού φορέα» της διάταξης του άρθρου 2 παρ. 19 ν. 4310/2014.

Με τη διάταξη του άρθρου 271 παρ. 2 εδ. α', όπως αυτή έχει τροποποιηθεί πρόσφατα και ισχύει, ορίζεται ότι κάθε Ε.Π.Ι. έχει την υποχρέωση να καταβάλλει κάθε χρόνο προς τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Α.Ε.Ι., εντός του οποίου λειτουργεί, ποσό το οποίο αντιστοιχεί, κατ' ελάχιστον, στο σαράντα τοις εκατό των κρατήσεων, (έναντι πενήντα τοις εκατό του προϊσχύσαντος δικαίου), που αυτό προβαίνει επί του συνόλου των προϋπολογισμών των έργων ή προγραμμάτων που διαχειρίζεται και επί των λοιπών εσόδων, που πραγματοποιεί, κατά τις ειδικότερες ρυθμίσεις που περιέχονται στην υπ' όψη διάταξη. Περαιτέρω, στη διάταξη του β' εδαφίου της ίδιας παραγράφου αναφέρονται οι περιπτώσεις, οι οποίες εξαιρούνται από την εν λόγω υποχρέωση καταβολής, ενώ στη διάταξη του γ' εδαφίου ορίζεται, ειδικότερα, ότι εφόσον σε ένα Ε.Π.Ι. συμμετέχουν περισσότερα Α.Ε.Ι., το ύψος του αποδοτέου ποσού παραμένει το ίδιο, κατανέμεται, όμως, σε κάθε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα, κατά τις σχετικές ρυθμίσεις του νόμου.

7. Με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 1 ν. 4957/2022 ορίζονται, οι κατ' ελάχιστον, αρμοδιότητες του Συμβουλίου Διοίκησης του Α.Ε.Ι. Στη διάταξη της λβ' περίπτωσης ορίζεται ότι το όργανο αυτό ασκεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα, που έχει σχέση με τα οικονομικά, διοικητικά και διαχειριστικά θέματα του

οικείου Α.Ε.Ι., υπό την απαραίτητη και αυτονόητη προϋπόθεση ότι αυτή δεν έχει, τυχόν, ανατεθεί με νομοθετική διάταξη σε άλλο όργανο. Η τελευταία αυτή διάταξη προστέθηκε στις ρυθμίσεις της όλης παραγράφου, με τη διάταξη του άρθρου 102 παρ. 3 ν. 5043/2023, τούτο δε «εισήλθε» ως τροπολογία στο υπό ψήφιση αρχικό νομοσχέδιο δυνάμει του άρθρου 8 της υπ' αριθμ. 1721/187/11-4-2023 τροπολογίας.

Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 4 ορίζονται οι, κατ' ελάχιστον, αρμοδιότητες, της Συγκλήτου. Στην διάταξη της περίπτωσης κγ' έχει οριστεί ότι το εν λόγω όργανο ασκεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα, που σχετίζεται με ακαδημαϊκά και ερευνητικά θέματα του Α.Ε.Ι., υπό την, επίσης, απαραίτητη και αυτονόητη προϋπόθεση ότι αυτή δεν έχει, τυχόν, ανατεθεί από τον νομοθέτη σε άλλο όργανο.

8. Όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, ο νομοθέτης της διάταξης του άρθρου 271 παρ. 2 εδ. α' έχει ορίσει το ελάχιστο ποσοστό, το οποίο πρέπει κάθε Ε.Π.Ι., συμπεριλαμβανομένου και του Ε.Π.Ι.Σ.Ε.Υ., να αποδίδει ετησίως στο ή στα Α.Ε.Ι. με τα οποία συνδέονται. Μετά ταύτα, τίθεται το ζήτημα, ποιο είναι το (κεντρικό) όργανο του Α.Ε.Ι., το οποίο θα κρίνει, επί του ακριβούς ύψους του ετήσιου αποδοτέου ποσοστού. Από την επισκόπηση τόσο των διατάξεων του άρθρου 14 παρ. 1 (πλην της περίπτωσης λβ'), όσο και εκείνων του άρθρου 16 παρ. 4 (πλην της περίπτωσης κγ'), διαπιστώνεται η απουσία ρύθμισης, με την οποία να απονέμεται ρητή αρμοδιότητα είτε στο ένα όργανο, είτε στο άλλο, προκειμένου να επιληφθεί επί του συγκεκριμένου θέματος. Με την γενικού περιεχομένου διάταξη, όμως, της λβ' περίπτωσης του άρθρου 14 παρ. 1 ο νομοθέτης δημιουργεί τεκμήριο αρμοδιότητας στο Σ.Δ. επί υποθέσεων, πλην άλλων, οικονομικού περιεχομένου. Επίσης, με την γενικού περιεχομένου διάταξη της κγ' περίπτωσης, του άρθρου 16 παρ. 4 δημιουργείται άλλο τεκμήριο αρμοδιότητας στη Σύγκλητο επί ακαδημαϊκών και ερευνητικών, πάντως, θεμάτων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση το ζήτημα καθορισμού του ύψους του αποδοτέου ποσοστού, έχει, αμιγώς, οικονομικό αντικείμενο. Τούτου δοθέντος και εν απουσία άλλης διάταξης, με την οποία να ορίζεται κάτι διαφορετικό, το αρμόδιο, καθ' ύλην, όργανο, προκειμένου να ασχοληθεί και να αποφανθεί επί της υπόθεσης είναι το Συμβούλιο Διοίκησης του Ιδρύματος.

Συμπέρασμα

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα όσα έχουν αναφερθεί ανωτέρω η απάντηση η οποία προσήκει στον προβληματισμό της υπηρεσίας, είναι ότι : Καθ' ύλην αρμόδιο όργανο για να επιληφθεί επί του ζητήματος καθορισμού του ύψους του ποσοστού επί των ετησίων εσόδων, που πραγματοποιεί το Ε.Π.Ι.Σ.Ε.Υ. και που πρέπει αυτό να αποδίδει στο Ίδρυμα, είναι το Συμβούλιο Διοίκησης του Ε.Μ.Π.

Ο Γνωμοδοτών

Περικλής Αγγέλου

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους